GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 242. *Mercurĭ, 4 (16) Noemvre.* **1887.**

Brașovŭ, 3 Noemvre 1887.

In numĕrulŭ de Duminecă alŭ „Gazetei“ amŭ arĕtatŭ cu esemple vie cum procedŭ organele administrative unguresci față cu bieții funcționarĭ românĭ, carĭ au cea mai bună cualificațiune și suntŭ harnicĭ și muncitorĭ; amŭ arĕtatŭ cum li se ia pânea din gură, fiindŭ lăsațĭ pe drumurĭ cu familii numeróse; amŭ arĕtatŭ că ḍi este destulŭ ca cineva sĕ fiă născutŭ Românŭ spre a fi scosŭ din orĭce combinațiă, ce i-ar face posibilŭ a ocupa unŭ postŭ fiă câtŭ de modestŭ; amŭ arĕtatŭ că în loculŭ unorŭ Românĭ bravĭ, cinstițĭ și bine calificațĭ se candidéză și se numescŭ nisce protegiațĭ ai pașalelorŭ comitatense, carĭ în cele mai multe casurĭ suntŭ nisce nevoiașĭ și fórte adeseorĭ chiar nisce veneticĭ răpcigoșĭ.

Acum voimŭ sĕ demonstrămŭ cu ajutorulŭ unui altŭ esemplu ce spiritŭ și ce disposiția domnesce chiar în centru, în sênulŭ guvernului ungurescŭ, față cu funcționarii și candidații la funcțiunĭ publice de naționalitate română.

Casulŭ, despre care voimŭ sĕ vorbimŭ, e fórte caracteristicŭ și s'a petrecutŭ într'unŭ comitatŭ din Ardealŭ. Președintele tribunalului din capitala acestui comitatŭ a candidatŭ pentru ocuparea unui postŭ mai inferiorŭ la memoratulŭ tribunalŭ, după cum cere legea, trei inșĭ. Intre aceștĭ candidațĭ celŭ dintâiu era cu numele *Boer.*

Propunerea președintelui de tribunalŭ ajunge în cele din urmă în mânile ministrului de justiția ungurescŭ. Nu trece multŭ și președintele se pomenesce că i se reîntorcŭ actele dela Pesta, cu mustrarea, că *de ce a candidatŭ primo loco unŭ Românŭ?*

Póte orĭ și cine sĕ-șĭ facă o ideă despre starea lucrurilorŭ la noi, când ministrulŭ de justiția mustră pe subordinatulŭ sĕu, că a avutŭ „neghiobia“ orĭ „cutezarea“ a pune în candidațiă și unŭ individŭ de naționalitate română.

Destulŭ că faptulŭ s'a petrecutŭ. Președintele tribunalului din vorbă, adusŭ în încurcătură prin mustrarea ministrului sĕu, a citatŭ pe candidatulŭ Boer la sine și l'a întrebatŭ, că unde este botezatŭ. Acesta i-a rĕspunsŭ că șĭ-a primitŭ botezulŭ la calvinĭ și că este de nascere Ungurŭ. Atuncĭ președintele i-a cerutŭ testimoniulŭ de botezŭ, de care, ḍise elŭ, are trebuință pe câtva timpŭ în interesulŭ candidatului, fără însĕ a-i spune adevĕrata causă.

Primindŭ atestatulŭ cerutŭ președintele l'a trimisŭ îndată ministrului cu observarea, că candidatulŭ e Ungurŭ și de religiunea calvinéscă. Imediatŭ a și primitŭ rĕspunsŭ dela Pesta, arĕtându-i-se că candidatulŭ este *acceptatŭ și numitŭ* în postulŭ pentru care a fostŭ propusŭ.

Ministrulŭ de justiția — casulŭ nu este tocmai nou, s'a petrecutŭ ceva mai de multŭ — nu întrébă décă candidatulŭ e omŭ integru și cu tóte calificațiunile recerute, ci întrébă ce este: Românŭ orĭ Ungurŭ orĭ Evreu patriotŭ; ministrulŭ de justiția alŭ unui statŭ în care trăiescŭ trei milióne de Românĭ se turbură și se înfuriază pentru că președintele ungurŭ alŭ unui tribunalŭ dintr'unŭ ținutŭ românescŭ alŭ Ardealului are marea „nesocotință“ de a candida la loculŭ ântĕiu pe unŭ presupusŭ Românŭ și îndată ce se dovedesce contrariulŭ, că adecă candidatulŭ nu e Românŭ, mânia lui este împăcată și nu mai pregetă nicĭ unŭ momentŭ de a da candidatului aprobarea sa.

Mai este trebuință óre de comentarŭ, mai este de lipsă óre sĕ arĕtămŭ, că nu grija pentru mersulŭ regulatŭ alŭ administrației unguresci, nu considerațiunĭ privitóre la cunoscința „limbei statului“ și la alte calificațiunĭ pretinse de legile actuale unguresci, conducŭ pe guvernulŭ dela Pesta în casurĭ analóge, ci tendința lui este de a face imposibilŭ Românului sĕ mai ajungă la o funcțiune în acestŭ statŭ, scopulŭ lui este de a-i lua pânea din gură și a-o da Ungurului séu Evreului, care se bucură de protecțiunea lui?

Și foile unguresci, subvenționate și nesubvenționate, totŭ mai au nerușinarea a susține, că în acestŭ statŭ toțĭ cetățenii se împărtășescŭ de egale drepturĭ, că toțĭ suntŭ adăpostițĭ la raḍele binefăcĕtóre ale liberalismului unguresŭ.

Ce egalitate, ce dreptate și ce liberalismŭ este acela, când cetățénulŭ este prigonitŭ numai și numai pentru că l'a născutŭ o mamă nemaghiară, când nu se sfiescŭ cei dela putere, într'o țéră unde maioritatea covêrșitóre a poporațiunei este română, a se arĕta indignațĭ, că se candidéză într'unŭ anŭ odată și unŭ Românŭ pent'runŭ postŭ inferiorŭ?

Acésta nu e egalitate, ci volniciă detestabilă, nu e dreptate, ci asuprire strigătóre la cerŭ, nu e liberalismŭ, ci celŭ mai cinicŭ despotismŭ.

In fața unei asemenea asiatice stărĭ de lucrurĭ nu mai este chipŭ de lecuire, nu mai póte fi scăpare pentru noi Românii decâtŭ numai atuncĭ, când vomŭ avé garanția, că miniștrii nu 'șĭ mai potŭ bate jocŭ de interesele nóstre cele mai vitale individuale și naționale.

Pressa rusă și lamuririle d-lui Kalnoky.

„Le Nord,“ fóia ministerului rusescŭ de esterne, publică unŭ aspru articulŭ contra celorŭ vorbite de d-lŭ Kalnoky în delegațiunĭ.

Rusia, ḍice fóia rusă, nu va admite, ca ministrulŭ austro-ungarŭ, pentru ca sĕ obțină succese parlamentare, sĕ schimbe rolurile și sĕ înfățișeze ca turburătorŭ alŭ păcii pe acelŭ statŭ, care singurŭ numai a datŭ până acum doveḍĭ de iubire de pace. Nu Rusia, ci alianța triplă e unŭ periculŭ pentru pace, fiindŭ-că sprijinesce regimulŭ aventuriosŭ alŭ Coburgului și subminéză respectulŭ ce se datoresce tractatelorŭ internaționale. I-ar fi ușorŭ Rusiei sĕ dovedéscă, că alegerea prințului de Coburg e o operă a conspirațiunei; dér e probabilŭ, că Rusia va rĕspunde cu dispreţŭ la limbagiulŭ desfrênatŭ purtatŭ contra ei. Contele Kalnoky ar fi folositŭ mai multŭ raportului dintre Rusia și Austro-Ungaria, décă n'ar fi vorbitŭ de locŭ.

Cehii și Ungurii.

Fóia cehă „Narodni Listy“ scrie unŭ articolŭ despre sórtea celorŭ șése-ḍecĭ de copii orfanĭ slovacĭ din comitatulŭ Trencinŭ, pe carĭ Ungurii i-au deportatŭ ca sĕ'i maghiariseze. Din acestŭ articolŭ reproduce „Pester Lloyd“ următorulŭ pasagiu:

„Umanismulŭ maghiarŭ sĕ'șĭ ia gândulŭ dela acestŭ modŭ barbarŭ de a răpi băieții din brațele mamelorŭ lorŭ și de a'i scóte din vetrile lorŭ cu pumnii și cu biciulŭ, numai ca sĕ créscă din ei Maghiarĭ bunĭ pe pustele Ungariei, numai ca sĕ reînvieze și improspeteze prin sângele lorŭ sănĕtosŭ corpurile maghiare cele corupte și enervate prin estravaganțe, corpurĭ desecate și desperate pentru viitorulŭ lorŭ. Sĕ privéscă acéstă societate morală, care distruge și nimicesce viețĭ familiare, sĕ privéscă în ochii creștinismului, în fața Europei culte și sĕ vadă, că ea calcă sub picióre consciința dreptului, jócă unŭ jocŭ fără lege și fără Dumneḍeu față cu cele mai sfinte sentimente ale unui poporŭ, care e mai conservatŭ și în privința morală și fisică mai multŭ decâtŭ stăpânii sĕi cei slăbănogițĭ, unŭ poporŭ, care e de mii de orĭ mai consciu de sine decâtŭ aceia, carĭ ilŭ domnescŭ.

Și cu atarĭ mijlóce neumane, revoltătóre, ne mai pomenite, cu atarĭ tiranisărĭ și torturĭ socotescŭ Maghiarii, că vorŭ puté câștiga pe Slavii translaitanĭ pentru programulŭ supremației lorŭ? Noi credemŭ încă, credem în dreptatea tribunalului istoriei lumii; orfanii slavĭ de bună sémă îșĭ vorŭ afla cândva și rĕsbunătorĭ.“

„Pester Lloyd“ numesce acestŭ pasagiu eșitŭ dintr'o inimă simțóre și sfâșiată de durere de atâta tiraniă, „un pasagiu care pătimesce de alienațiune mentală“.

Câtă nesimțire și nerușinare!

SCIRILE ḌILEI.

Nu e mirare, décă și în comuna *Telciu,* care este cea mai de frunte comună în fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului, *numĕrulŭ sufletelorŭ jidovescĭ a ajunsŭ deja la 45.* Causa o aflămŭ în însașĭ inteligența română de acolo, despre care ni se scrie, că trăesce în mare dușmăniă și neînțelegere. In fruntea poporului românŭ din Telciu se află unŭ preotŭ cu 6 învĕțătorĭ, unŭ notarŭ, colectorŭ, primarŭ și alțĭ inteligențĭ românĭ, carĭ multe lucrurĭ frumóse și absolutŭ necesare ar puté sĕvêrși în interesulŭ poporului, din a căruia sudóre trăescŭ; dér, durere, pe lângă cele scrise în nr. 234 alŭ fóiei nóstre, mai primimŭ o corespondență, prin care ni se înfățișéză în cele mai negre colorĭ relațiunile reciproce între inteligenții acelei comune. Pisma și rĕutatea dintre ei subminéză precum se vede și zidulŭ de apĕrare alŭ poporului, în alŭ căruia interesŭ absolutŭ nimicŭ nu se lucréză. Corespondentulŭ ne presentă ca urḍitorŭ alŭ neînțelegerilorŭ pe d-lŭ preotŭ localŭ Gregoriu Popŭ; de vre-o ḍece anĭ nu s'au făcutŭ nicĭ rațiociniile bisericei, așa că nimenea nu mai scie cum stau trebile cu cassa. La totŭ casulŭ însĕ, de s'ar administra averea bisericilorŭ orĭ câtŭ de consciințiosŭ, presentarea la timpŭ a socotelilorŭ înaintea poporului o cere nu numai regulamentulŭ, ci și interesulŭ desvoltărei spiritului economicŭ alŭ poporului și interesarea acestuia de averea publică. De acésta trebue sĕ țină contŭ d-lŭ preotŭ. Ér dela fruntașii inteligențĭ ceremŭ mai puținŭ egoismŭ și mai multă abnegațiune. Fără de acésta e imposibilă armonia, a căreia lipsă dă nascere la ireparabile perderĭ.

—x—

D-lŭ *V. Rebreanŭ, învĕțătorŭ în Lăpușulŭ ungurescŭ,* ne trimite cuprinsulŭ unei lungĭ dispute, ce a avut'o d-lŭ preotŭ românŭ din Nușfalĕu, Ioanŭ H. Boteanu, cu unŭ maghiarŭ de frunte din municipiulŭ Solnocŭ-Dobêca cu ocasiunea întrunirei la o masă comună în comuna Feleaculŭ săsescŭ. Disputa a avutŭ locŭ în una din ḍilele de astă-véră și e în adevĕrŭ interesantă din punctŭ de vedere teologicŭ. D-lŭ Boteanŭ a doveditŭ multă pĕtrundere în sciințele dogmatice creștine cu ocasiunea combaterei principiilorŭ panteiste ale adversarului sĕu și a raportatŭ admirabilŭ succesŭ prin învingerea totală a lui, făcêndu-lŭ sĕ recunóscă și sĕ se declare pentru recunóscerea esistenței lui Dumneḍeu, așa precum ne învață biserica creștină. De asemenea a doveditŭ d-lŭ Boteanu fundate cunoscințe istorice, la combaterea adversarului sĕu și în cele ținĕtóre de istoria națională a Românilorŭ. Cu unŭ cuvêntŭ, d-lŭ Boteanu e unŭ preotŭ, care până acum numai onóre a făcutŭ colegilorŭ sĕi.

—x—

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu Bylandt-Reidt a arĕtatŭ delegațilorŭ necesitatea d'a se spori cavaleria, fiindŭ slabă în comparațiă cu numĕrulŭ sporitŭ alŭ cavaleriei celorlalte state marĭ.

—x—

Fabrica de arme din Steyr va spori numĕrulŭ lucrătorilorŭ pentru fabricarea puscilorŭ cu repetițiă, necesare armatei comune, dela 4000 la 7000. — Semne de pace!

—x—

Cheltuelile făcute de guvernulŭ comunŭ pentru procurarea de puscĭ ale armatei dela 1868 până în 1885 se urcă la 31,482,000 fl. In acéstă sumă nu suntŭ cuprinse și cheltuelile făcute cu puscile landwehrului și honveḍimei.

—x—

In comuna *Nagy-Szemlak* (Sêmlacul de lângă Arad?) e mare dușmăniă între femeile din comună și între învĕțătorŭ, de ce? nu se spune. Destulŭ că câte-va ḍile una după alta i-au făcutŭ demonstrațiunĭ înaintea casei, ba într'o ḍi i-au intratŭ furióse în casă, l'au bătutŭ bine și pe elŭ și pe nevastă-sa, i au aruncatŭ pe toțĭ ai casei afară, au sfărîmatŭ mobilele și cu ele au aruncatŭ după

ei. Solgăbirĕulŭ intervenindŭ, puse pe invĕțătorŭ érăşĭ în funcția sa, ér pe patru dintre femei le-a arestatŭ.

—x—

In fóia oficială unguréscă a apărut nisce curióse numirĭ. Ministrulŭ Trefort numesce *visitatorĭ şcolarĭ ministerialĭ:* pentru *Deva* pe notarulŭ publicŭ Alex Ios. Kenosi; pentru *Hațegŭ, Orlea sub cetate, Sântă-Măria* pe advocatulŭ K. Dane; pentru *Hunedóra, Hosdate* şi *Răcăşteu* pe deputatulŭ dietalŭ K. Pogany; pentru *Coroescĭ, Măcesdenĭ, Paroşenĭ, Barboténa din susŭ, Uricanĭ* pe solgăbirĕulŭ Ed. Goro; pentru *Orĕştiă* pe inginerulŭ montanŭ în pens. I. Rieger; pentru *Jibotŭ, Balomirĭ, Vinerea şi Tişchinţĭ* (Pistinca) pe solgăbirĕulŭ Iul. Kepcza; pentru *Geoagiulŭ de josŭ, Binţinţĭ şi Jalmarĭ* pe contele Stef. Kuun; pentru *Cugirŭ* şi *Vaidei* pe notarulŭ de cercŭ Laurenţiu Bercianŭ séu pe „patrioticesce“: „Lorencz Bercsan«; pentru *Romosŭ* şi *Romoşelŭ* pe preotulŭ ev. Friedrich Leonhardt; pentru *Beriu, Şibişelŭ, Căstău, Orăştia Biacului, Orĕştióra* şi *Sĕraca* pe profesorulŭ gimnasialŭ I. Sandor; pentru *Turdaşĭ, Pricazŭ, Jeledinţa şi Spinĭ* pe preotulŭ ev. ref. Ludv. Bartha; pentru *Mărtinescĭ, Măgura* şi *Tomasasa* pe preotulŭ ev. ref. Moses Kiss; pentru *Dincu mare* şi *micŭ, Gridŭ, Ocolicelŭ* şi *Boşorodŭ* pe notarulŭ de cercŭ Fr. Agai; pentru *Bradŭ, Ruda, Mihăilescĭ, Blăjenĭ* şi *Polinganĭ* pe solgăbirĕulŭ Oliv. Krasznai; pentru *Băiţa, Haţegelŭ* (Hăţeganĭ) şi *Ormindea* pe solgăbirĕulŭ K. Beke; pentru *Balşa, Mado Almăşelŭ, Valea mare, Curpenĭ, Argenĭ* (Argeu), *Bechia, Mermezeu, Boreşŭ*(?) pe solgăbirĕulŭ Ios. Orbanaş; pentru *Almaşu de mijlocŭ, Almaşu mare, Porcura, Poiana, Valea epii* şi *Iecherĕu,* pe notarulŭ de cercŭ P. Roboiinŭ. — Pentru lămurirea Românilorŭ, le comunicămŭ că aceştĭ »visitatorĭ scolarĭ« din acelŭ comitatŭ curatŭ românescŭ, asupra căruia au pusŭ rele gândurĭ Ungurii dela putere, au menirea a unelti contra scólelorŭ române în interesulŭ maghiarisării, nefiindŭ de ajunsŭ inspectorulŭ scolarŭ. Preoţii şi dascălii noştri sĕ fiă harnicĭ şi sĕ întêmpine orĭ-ce uneltire cum se cuvine.

—x—

Deschiderea liniei ferate *Oradea-mare, Beiuşŭ-Văscău şi Szombotsag-Dobreştĭ* s'a hotărâtŭ pe ḑiua de 14 Noemvre, în urma concesiunei ministrului de comunicaţiune.

—x—

George Ţiunea, invĕţătorŭ gr. or. in Vărădia şi comisarŭ scolarŭ din incidentulă, că pentru epistolele oficióse *adresate lui în limba română* a fostŭ constrânsŭ a plăti portulŭ poştalŭ îndoitŭ pe basa ordinaţiunei ministeriale din 25 Augustŭ a. c. Nr. 31.967, care dispune că corespondinţele oficióse neadresate în limba maghiară sĕ fiă supuse postportului îndoitŭ, recércă pe cei ce stau în corespondenţă oficiósă cu dênsulŭ a se acomoda acestei ordinaţiunĭ, căcĭ elŭ nu mai póte plăti postporturĭ îndoite. — Noi îi sfătuimŭ sĕ facă ca preoţii din comitatulŭ Cojocnei, sĕ-şĭ institue în comunele respective curierĭ proprii, dintre ţĕranii noştri pe rêndŭ, numai sĕ fiă adressa totŭ românéscă.

—x—

Consistorulŭ eparchialŭ aradanŭ este conchematŭ în şedinţa plenariă pre Marţĭ în 3/15 Noemvre a. c. la 9 óre înainte de améḑĭ.

—x—

Direcţiunea associaţiunei aradane pentru literatura şi cultura poporului românŭ a decisŭ a arangia în decursulŭ anului curentŭ unŭ *ciclu de prelegerĭ publice în Aradŭ.*

»*La Liberte Romaine*“ se numesce unŭ nou ḑiarŭ românŭ în formatŭ mare ce apare în limba francesă în Bucurescĭ, sub redacţiunea d lui Frideric Dame. In programulŭ sĕu, ne spune că va fi independŭ, nu va avé legăturĭ cu nicĭ unŭ partidŭ care'şĭ dispută puterea, ci va studia sincerŭ tóte cestiunile şi va judeca imparţialŭ pe ómenĭ şi lucrurile. Ii dorimŭ viéţă lungă!

—x—

In bugetulŭ comunei *Oedenburg* pe 1888 figuréză unŭ aruncŭ de 41—53 cr. la florinulŭ de dare, fără ca oraşulŭ sĕ aibă măcarŭ o pardoséłă cum se cade.

—x—

Comitetulŭ Asoc. pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ şi Societatea Sodalilorŭ românĭ invită la *producţiunea şi petrecerea colegială* întocmită de Societatea Sodalilorŭ românĭ din *Braşovŭ,* împreunată cu *cântărĭ, declamaţiunĭ* şi *o piesă teatrală* esecutate de membrii societăţii pe lângă orchestra musicei militare. Producţiunea se va ţinea *Dumineca în 8 (20) Noemvrie 1887* în onórea generoşilorŭ fondatorĭ *Michailŭ* şi *Elisa Stroesco* în ḑiua onomastică. Scopulŭ este ajutorarea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ. Petrecerea se va da în sala Hotelului Nr. 1 la $7^1/_2$ óre sêra. Amĕrunte se vĕdŭ în programa de mai josŭ: *Comitetulŭ* Asociaţiunei pentru sprijinire si alŭ Societăţii Sodalilorŭ românĭ. — Intrarea de persónă 1 fl., pentru domnişóre 50 cr., galerie 50 cr. Bilete se potŭ căpĕta la dd. Eremias nepoţii şi librăria d-lui Ciurcu. — Programa producţiunei: 1) *Cuvêntŭ de deschidere.* 2) *Potpouri românescĭ,* musica militară. 3) *Declamaţiune ocasională.* 4) *Sub acéstă négră slâncă,* corŭ aranjatŭ de d-nu *N. Popovicĭ,* cântatŭ de corulŭ sodalilorŭ. 5) *Declamaţiune.* 6) *Eramŭ p'unŭ vêrfŭ de munte,* corŭ aranjatŭ de d-uu *N. Popovicĭ,* cântatŭ de corulŭ sodalilorŭ. 7) *Vecinătatea periculósă,* comediă într'unŭ actŭ, localisată din nemţesce, jucată de membri societăţii. — După producţiune urméză danţŭ. Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre séra.

—x—

In privinţa bólei prinţului de corónă germanŭ se raporteză, că elŭ a fostŭ până acum de şépte orĭ operatŭ. Deja jumătate din laringe i-a fostŭ scosŭ de profesorulŭ Küster în 1881. Vocea prinţului abia se aude în depărtare de 10 paşĭ.

—x—

Impĕrătésa Germaniei Augusta e greu bolnavă din causa scirilorŭ ce le-a primitŭ despre fiulŭ sĕu prinţulŭ de corónă. Bóla ei inspiră îngrijirĭ, spune o telegramă din Berlinŭ.

—x—

Joi în 5 (17) Noemvre se va da în sala hotelului Nr. 1 alŭ doilea *concertŭ* de abonamentŭ de către orchestra oraşului. Atragemŭ atenţiunea publicului iubitorŭ de musică asupra acestorŭ concerte bine întocmite.

Unŭ conflictŭ româno-grecŭ.

O telegramă ce amŭ primit'o erĭ din Bucurescĭ a desminţitŭ scirea dată de unele ḑiare, că ministrulŭ de esterne românŭ ar fi voitŭ sĕ demisioneze din causa unui conflictŭ cu representantulŭ din Bucurescĭ alŭ guvernului grecŭ.

Afacerea stă astfelŭ: Murindŭ unŭ individŭ în România, după care a rĕmasŭ o moştenire ce trebuia sĕ se reguleze, însărcinatulŭ de afacerĭ grecŭ cerù sĕ i se recunóscă lui dreptulŭ de a regula moştenirea, fiindŭ că mortulŭ era supusŭ grecŭ. Guvernulŭ românŭ a contestatŭ acésta şi tribunalulŭ românŭ a împărtăşitŭ vederile guvernului sĕu. De aci mare supĕrare pe însărcinatulŭ de afacerĭ grecŭ, care a şi plecatŭ din Bucurescĭ. Conflictulŭ însĕ s'a aplanatŭ.

Aci trebue sĕ amintimŭ, că cei mai mulţĭ supuşĭ streinĭ, chiar de neamŭ streinĭ, mai alesŭ grecĭ şi bulgarĭ, în România se dau de Românĭ când e vorba a suge la vr'o ţiţă a ţĕrii, ér când e sĕ servéscă în armată, orĭ după ce facŭ averĭ din banĭ românescĭ orĭ e sĕ se reguleze vr'o moştenire din acele averĭ, atuncĭ se ivescŭ neamurile grecescĭ şi bulgărescĭ, cu Atena şi cu Sofia cu totŭ, şi reclamă naţionalitatea recrutului, averile mortului şi dreptulŭ de a regula moştenirile. Sătura-se vorŭ odată Românii de a da streinului bucătura din gura lorŭ şi a celorŭ de unŭ neamŭ cu ei?

Noi unii ne-amŭ săturatŭ. Averea unui prinţŭ românŭ a fostŭ reclamată de cele 8—10 familii *grecescĭ* din Braşovŭ, dintre care însĕ numai una e curatŭ grecéscă, ca avere grecéscă şi Ungurii lĭ-au dat'o Şi neamurĭ de ale acestorŭ *Grecĭ* de aci, în România facŭ pe Românii şi au chiar slujbe!

Scirĭ poliţienescĭ. Câtŭ de întemeiată e disposiţiunea poliţiei, ca sĕ fiă provĕḑute cu lampe (felinare) aprinse carele ce circuléză pe stradele cetăţii şi suburbielorŭ orasului, dovedesce din nou faptulŭ, că alaltă-séră pela $7^1/_2$ óre douĕ carĕ, ce nu aveau felinare, s'au lovitŭ aşa de tare unulŭ într'altulŭ, încâtŭ capulŭ oiştei a străpunsŭ unŭ calŭ, care a şi muritŭ imediatŭ.

Deórece érna se apropiă totŭ mai tare, se face atentŭ publiculŭ ca sĕ se provaḑă cu nĕsipŭ, pentru ca fiindŭ lunecuşŭ sĕ presare pe pavagiu.

Aḑĭ înainte de améḑĭ s'a găsitŭ în Strada Căldărarilorŭ unŭ portofoliu de pele cu o mică sumă de banĭ. Păgubaşulŭ ilŭ găsesce la poliţiă.

VARIETATE.

Unŭ visŭ.

Murise junele şi dibaciulŭ cântăreţŭ, murise ingeniosulŭ şi amabilulŭ măestru, ce ni se părù a fi trimisŭ de Poliimnia română, sĕ ne descopere farmeculŭ ariilorŭ nóstre şi sĕ ne arete prin péna şi arculŭ sĕu, că acele arii işĭ au sorgintea lorŭ în armonia sferelorŭ, şi suntŭ acórdele cele mai drăgălaşe şi mai plăcute ale ângerilorŭ şi ale lui Dumneḑeu!

Murise C. şi multe lacrămĭ căḑură pe mormêntulŭ sĕu rece şi mutŭ, şi multe florĭ se depuseră pe acelŭ mormêntŭ, tóte martore a iubirei, ce o avéu inimele române către acela, ce ne-a lăsatŭ multe armonii, însĕ mai multe încă a luatŭ cu sine. Murise, şi vestea străbătuse ţéra din marginĭ în marginĭ, şi toţĭ ilŭ plângeau, carĭ ilŭ cunoscuseră, orĭ îi auḑiseră vióra şi melodiile lui.

Plâns'am şi eu în singuratica mea căsuţă, la a cărei feréstră, o, de câte orĭ, serile după amurgŭ, ascultau răpitórele cântece, ce le scotea elŭ din inima sa, şi din córdele drăgălaşei sale cremonese! — Plâns'am: de ce óre lacrămĭ aşa de limpeḑĭ, aşa de sincere şi curate, sĕ fie ele interpretulŭ negrei şi strivitórei durerĭ!...

Dér într'o sérá, după ce-mĭ aprinsesemŭ lampa, şi ḑării hârtia cu note pe mésă, scumpe palpitărĭ ale inimei şi artei lui, priviiu la acea hârtiă cu jale, şi luându o în mână, érăşĭ simţiiu, că-mĭ curgŭ lacrămile pe faţă şi picură pe hârtiă dinaintea mea. Cuprinsă de o durere adâncă mĕ lăsaiu pe marginea sofei dinaintea ferestrii. — Gândirile mele se îndreptară spre trecutŭ, şi'n sufletulŭ meu se desvoltă pe înceţulŭ imaginea lui, imaginea cea blândă şi amabilă! Priveamŭ la ea cu durere şi mĕ afundai în reminiscinţele legate de acea imagine... Nu sciu cum venì apoi, că înduioşită de aceste gândirĭ şi reminiscinţe, scăpai capulŭ pe perina sofei şi — — —

(8.) FOILETONŬ.

LOGOFĔTULŬ MATEIŬ

NOVELĂ.

„Aşa ţĭ-a trebuitŭ, George, daca'ai fostŭ prostŭ; ia'ţĭ nevastă frumósă, muncesce pentru ea, trage tu ponosulŭ, căcĭ are cin' sĕ tragă folosulŭ! — În locŭ sĕ iau vr'una sĕ aibă ceva la chimirŭ!“ ḑise elŭ punêndŭ mâna pe cingătóre. »Fire-ar fi fostŭ şi slută, numa sĕ fi fostŭ cu cinste, sĕ nu'şĭ năpustéscă bărbatulŭ. — De nevastă frumósă sĕ te păzéscă sfinţii, că te lasă pe drumnrĭ!« grăì elŭ şi cu aceste vorbe plecà la puţŭ sĕ'şĭ aducă o saca de apă pentru otacŭ, căcĭ se apropia vremea mâncărei.

George plecà cu sacaua, ér logofĕtulŭ rĕmase singurŭ şi se cugeta la vorbele auḑite, şi de astă dată nu'lŭ mai impresionau aşa de grozavŭ, ci din contră, cugetândŭ în sine că bucătarulŭ e unŭ prostŭ, îşĭ făcù voiă bună.

Lui Mateiŭ îi plăcea Maruţa şi asta era de ajunsŭ pentru ca sĕ nu-şĭ mai dea nicĭ o ostenélă întru a-şĭ bate capulŭ cu vorbele bucătarului.

La otacŭ sosise unŭ isprăvnicelŭ dela curte şi Mateiŭ nu-lŭ băgà de sémă, fără numai după ce acesta începù sĕ vorbéscă.

— Da ce este, bade Nicolai? — grăì logofĕtulŭ către isprăvnicelŭ. — Ce este de vii Sâmbăta séra, ca nicĭ odată? — ḑise elŭ cu o faţă seriósă ca şi cum s'ar teme de ceva.

— Am adusŭ legătura asta, logofete,« — grăì isprăvnicelulŭ — „mĭ-a dat'o Maruţa... a ḑisŭ că-sŭ primenelele d-tale pentru mâne. — Atâta ḑise isprăvnicelulŭ şi merse lângă cotună sĕ'şĭ aprindă ţigara, pe care şĭ-o făcuse încă venindŭ pe drumŭ şi o ţinea în mână.

Logofĕtulŭ luà legătura, o aduse în bordeiulŭ bucătarului, scóse de acolo găléta cu rachiu şi îmbià isprăvnicelului unŭ păhărelŭ.

— Da bine 'mĭ cunoscĭ pofta! — grăì isprăvnicelulŭ scărpinându-se după ureche; îşĭ luà ţigara din gură, se sculà de josŭ, îşĭ şterse odată mustăţile, îşĭ luà pălăria din capŭ şi apucà păhărelulŭ. — Sĕ dea Dumneḑeu bine, — închinà elŭ — şi sĕ te vĕdŭ ginere! — adause ridicândŭ păhărelulŭ la gură. Bĕù, îşĭ şterse mustăţile şi întinse păhărelulŭ logofĕtului.

La închinarea isprăvnicelului logofĕtulŭ mulţămì dândŭ din capŭ şi ḑise şi elŭ: ‚Norocŭ sĕ dea Dumneḑeu!‘.

— Mai béi unulŭ? — întrebà logofĕtulŭ.

— Voia la d-ta, logofete, — ḑise Nicolae ştergêndu-se la gură. Luà păhărelulŭ, închinà şi'lŭ bĕu până în fundŭ. Işĭ puse pălăria în capŭ şi merse érăşĭ la cotună sĕ'şĭ aprinḑă ţigara, căcĭ i se stinsese.

— Da ce mai este pe la curte, isprăvnicele? — întrebà logofĕtulŭ şi se aşeḑà pe o baniţă veche, în care bucătarulŭ aducea ciocanĭ de porumbŭ ca sĕ'i pună în focŭ printre tizicŭ.

— Da ce sĕ fiă logofete? Bine! Bocrulŭ a luat'o cu trăsura în Crivĕţŭ, cocóna se totŭ cértă prin curte... încolo tóte precum le scii. Nu-i nimicŭ mai deosebitŭ.

— Maruţa 'ţĭ-a datŭ legătura cu primenelele, séu 'ţĭ-a dat'o altcineva? — întrebà logofĕtulŭ uitându-se ţintă în ochii isprăvnicelului.

— Chiar Maruţa, — rĕspunse Nicolae şi se totŭ nĕcăjia cu ţigara, căcĭ nu ardea bine. Se udase tutunulŭ din ea din pricina rachiului, ce se scursese din stufósele sale mustăţĭ.

Mateiu se juca cu păhărelulŭ ce'lŭ avea în mână; ilŭ sucea în drépta şi în stânga şi nu vorbea nimicŭ. Cum se uita la păhărelŭ, vĕḑù că'i puţinŭ ştirbitŭ la o parte, începù sĕ sgârie cu unghia la acea ştirbitură şi astfelŭ ocupându-se cu totŭ dinadinsulŭ cu păhărelulŭ, îi scăpà josŭ, ilŭ ridicà însă repede şi se uità la isprăvnicelulŭ Nicolae.

— Dóră s'a spartŭ? — grăì acesta.

— Nu! — ḑise Mateiŭ făcêndŭ cu capulŭ. — Nu s'a spartŭ, căcĭ a căḑutŭ pe móle.

Amêndoi tăceau.

Bucătarulŭ George, care întindea la saca de i se vedeau vinele dela gâtŭ încordate de totŭ, striga de departe:

— Veḑĭ aşa logofete! Bine că eştĭ cu găléta la'ndemânŭ, căcĭ tocmai am sĕ'ţĭ spunŭ ceva. M'am în-

Ah, ce visŭ avuiu, straniu și pĕtrundĕtorŭ! — Locurĭ străine, necunoscute, traversate de șesurĭ verḑĭ și coline întinse în drépta și'n stânga și pe creasta unei coline mĕ aflaiu și eŭ. Aerulŭ și vegetațiunea mi se păreau ca după o plóiă furtunósă. In dosulŭ meu munțĭ înalțĭ, presărațĭ cu codri, éră în fațā-mĭ o dumbravă înflorită, de unde adia unŭ Zefirŭ dulce și aducea cu sine unŭ mirosŭ balsamicŭ. Dér colo departe, pe câmpiă e óre aceea ce se vede, nemărginită, încâtŭ n'o cuprindeamŭ cu ochii! — Căutaiu împrejuru'mĭ, de n'oi zări undeva vr'o casă, orĭ vr'o ființă de omŭ; dér nu vĕḑuiu nimicŭ. Mĕ cuprinse grijă și frică; ce voiu face așa singură în nisce locurĭ străine, lipsite de orĭ ce sufletŭ de omŭ. Stătuiu și gândiiu dér gândindŭ, mi se mărea numai frica căcĭ étă, și sórele era acum spre apusŭ!

Pe nevrute pășiiu spre dumbrava din fațā mĭ, parfumulŭ ei deliciosŭ mĕ atrase spre ea. Ajunsă în dumbravă mi se păru că dumbrava e de olivii și de portocale. Urmaiu mai departe printre arborii înflorițĭ, ai căror mirosŭ par'că mĕ adormea. Ce auḑiiu însĕ la o vreme? Unŭ sunetŭ depărtatŭ, unŭ sunetŭ năduşitŭ, care cu câtŭ înaintam, mi se părea totŭ mai aprópe și mai puternicŭ.

In fine étă că ajunsei de ceea parte a dumbrăvii. O rĕdicătură stâncósă ca ruinele unui ḑidŭ mare și lungŭ era înaintea mea, și mĕ impedica sĕ vĕdŭ, ce-i dincolo de ea. La ivirea mea se rĕdicară cârdurĭ de paserĭ, unele mai micĭ, altele mai marĭ, și sburară cu nisce țipete răgușite în tóte părțile. Urcai acea rĕdicătură, și când ajunsei susŭ, ce era sĕ vĕdŭ! Acea câmpiă nemărginită, ce o vĕḑusemŭ colo, din depărtare, era acum la piciórele mele și acea câmpiă era — marea!

Marea! o, câtŭ de grandiosŭ se rĕdică valurile ei, se rostogolescŭ, unulŭ după altu ŭ, uriașele talazurĭ, verḑĭ-albăstrii! cum apoi, ajunse le țĕrmurii de granitŭ, se isbescŭ, și se spargŭ cu unŭ mufletŭ cumplitŭ și înfricoșatŭ, și apoi ér se rĕdică, clocotescŭ și spumegândŭ se reîntórnă înderĕptŭ în îngrozitórele infernurĭ ale mării!

Stetuiu lungŭ timpŭ uimită de acéstă privelisce măreață.

Mĕ întrebai apoi unde mĕ aflu, în ce locurĭ, în ce parte a lumii!? — Pusei mâna pe frunte și recugetai la cele ce am învĕțatŭ și cetitŭ despre țĕrĭ străine ..... Ah, ḑisei atuncĭ, nu potŭ sĕ mĕ aflu în altŭ locŭ decâtŭ în scumpa și fericita Italie, leagănulŭ mândru și gloriosŭ alŭ némului nostru românescŭ!

O, ce simțirĭ, ce cugetărĭ mi se deșteptară acuma și-mĭ rĕdicară sufletulŭ meu! Par' că mĕ simții sosită dintr'o călĕtoriă lungă și grea, la casa părintéscă, la iubiții și doriții meĭ! — Insĕ, vai, aceste mișcărĭ plăcute ale inimii și minții mele dispărură curĕndŭ, le respinse érăși grija și frica, căcĭ nicĭ pe aicea nu vedeamŭ nicăirĭ locuință orĭ ființă de omŭ! Inzadarŭ îmĭ aruncŭ privirea înderĕtŭ, în drépta și 'n stânga, nu vedeamŭ nimica și nu auḑiamŭ, decâtŭ numai vuetulŭ asurḑitorŭ alŭ valurilorŭ mării.

In acéstă nedumerire, pornii pe țĕrmulŭ stâncosŭ în stânga la vale, căcĭ mi se părea că în acea parte e ceriulŭ mai luciu și marea mai liniștită. Mersei câtŭ mersei, și când la o vreme rĕdicai ochii, vĕḑui, — o stranie ivire! Era óre aeve, séu era numai o nălucă?

Pe unŭ piscŭ de stâncă pe malulŭ mării ședé unŭ chipŭ de omŭ! Ca oprită de o putere nevĕḑută, stetui locului și privii spre acea stâncă, privii cu simțirĭ de bucuriă și de spaimă. Locurĭ străine, timpulŭ spre séră și numai unicŭ omŭ, orĭ póte vedenie, și eu singură și străină. Ce sĕ facŭ? După ce mĕ mai liniștii, mĕ apropiai de stâncă.

Dómne! — dér nu se póte! Pre cine vĕdŭ ochii mei pe vĕrfulŭ stâncei! Era acela, pe care lŭ plângeamŭ, era iubitulŭ nostru măestru, era amiculŭ meu — C! Nu credeamŭ, mintea par' că-mĭ spunea că nu se póte sĕ fiă elŭ, ci e numai o amăgire a fantasiei mele; însĕ inima îmĭ spunea, că-i elŭ!

Nu mĭ-așĭ puté da séma, cum veni, dér auḑii numai, că mi se desfăcŭ de pe buze chemarea numelui sĕu. Dér elŭ nu mĕ auḑi. Ședea pe marginea stâncei, cu fața plecată spre mare, castania și violina în stânga, și arculŭ în drépta; par'că asculta șóptele mării orĭ căuta în misteriile adâncimelorŭ ei. Pășii mai aprópe și privii de nou spre pisculŭ stâncei. O, nu era arătare, nu era o nălucire: era elŭ. Stau și mĕ uitŭ, mĕ uitŭ lungŭ, și numai ce vĕdŭ că-șĭ rĕdică violina și arculŭ și intonéză o melodiă.

Da, vióra lui sună, alŭ lui arcŭ măestru vibreáḑă pe córdele ei! Câtai la elŭ cu tótă inima, cu întregulŭ meu sufletŭ, și mĕ simții pătrunsă ca de unŭ farmecŭ cerescŭ. Melodia ce o esecuta, amiculŭ meu, era atâtŭ de duiósă, atâtŭ de măestră și încântătóre, încâtŭ după primele ei vibrărĭ mi se păru, că și valurile mării și sórele colo 'n Vestŭ stătură loculuĭ ascultândŭ farmeculŭ ei. Dér chipulŭ lui C! Pĕrulŭ și fața lui străluceau în raḑele sórelui apunătorŭ, și împrejurulŭ întregului sĕu chipŭ păr' că undula o aureolă magică și diafană!

De odată apoi făcêndŭ o ageră trăsătură cu arculŭ, fini, și mi se păru, că auḑii unŭ suspinŭ lungŭ și durerosŭ. Cu voce tremurătóre, fără sĕ sciu ce facŭ, strigai atuncea: „C!" O! mĕ auḑi! întórse surprinsŭ fața spre mine, mĕ privi lungŭ și ca necreḑĕtorŭ de ceea ce vede, apoi ḑise cu glasŭ ca de mirare și de bucuriă: „Tu estĭ? tu estĭ copilă, tu estĭ buna mea amică?!"

Eu, auḑindŭ dulceele și prielniculŭ sĕu glasŭ, nicĭ nu sciu cum mĕ vĕḑui pe vĕrfulŭ stâncei. C. îmĭ întinse mâna și ca pe o pénă mĕ ridică la sine. Mi se uită apoi în față și ḑise cu unŭ aerŭ veselŭ: „Da, da, tu estĭ, buna mea copilă! Apoi îmĭ făcŭ semnŭ sĕ ședŭ lângă dênsulŭ și continuà: „O, lungă și grea cale am mai făcutŭ, am uitatŭ mai totulŭ din trecutŭ"... și suspinândŭ adêncŭ, ḑise: „Pe tine însĕ, bună copilă, nu te-am uitatŭ," căutându-mĭ apoi prielnicŭ în ochĭ, fini: de tine dragă îmĭ aducŭ aminte. Dér spune-mĭ, cum vii tu pe aicea, și ce veștĭ îmĭ aducĭ din țéra mea, dela ai mei, și dela ai noștri?",

„Cum vinŭ?" rĕspunsei și vrêndŭ a continua simțiĭ ceva ca sfiélă. Plecândŭ decĭ ochii, ḑisei: „Vinŭ, căcĭ — sciu eu? — mĕ întrebĭ ceva ce mi-se pare că ar fi sĕ nu mĕ întrebĭ... Ce veștĭ îțĭ aducŭ din țéra nóstră, dela ai tĕi și dela cei ce te-au iubitŭ? In țéră te plângŭ toțĭ; ér ai tĕi suntŭ chiar neconsolațĭ!"

Vream sĕ mai vorbescŭ, însĕ amiculŭ meu, uitându-se cu durere spre cerŭ, apoi spre mare, îmĭ ḑise: „Zadarnică jelire; eu nu mĕ mai întorcŭ înapoi; locuința mea însĕ nu-i aicea; ea e în altŭ locŭ. Incóce vinŭ numai din când în când, de mai spunŭ mării —" aice par' că-șĭ înfipse ochii într'unŭ talazŭ, ce se îndrepta maiestosŭ, déră linŭ și plăcutŭ în spre noi, și apoi continuà: „Incóce, ḑicŭ, vinŭ de spunŭ mării tainele inimei mele, ce le luai cu mine de dincolo. Vinŭ apoi, de mai cântŭ pe vióră acestei Mediterane cânteculŭ celŭ mai dragŭ și mai scumpŭ inimei mele și neamului meu!" Aicĭ suspină bietulŭ C. și apoi érăși continuà cu glasŭ móle: cântŭ, ḑicŭ, acestorŭ talazurĭ *Doina*, ca ele, se o ducă Oceanului!"... Mĕ uitai în fața amicului meu; fața lui par' că luă o espresiune suprafiréscă când urmà: „Ca oceanulŭ, prin isvorașe și rîuletele ce vinŭ din scumpa mea țéră, se spună celorŭ ce m'au iubitŭ, și celorŭ ce i-am iubitŭ,salutările mele, și că în adênculŭ inimei mele nu încetezŭ a-i iubi și 'n lumea mea de acum"....

După o pausă cam lungă, se uità apoi cu intimitate în ochii mei și continuà: »Și astăḑĭ — étă, cât de bine nimerii!" Mĕ luà de mână și uitându-se spre sóre, ḑise: »Dér étă, dragă amică, că mi-se apropie vremea, unde trebue sĕ mĕ întorcŭ la locuința mea". Imĭ trase ușorŭ mâna spre sine și ḑise cu glasŭ dulce: »Vii cu mine? vii sĕ-țĭ arĕtŭ unde stau eŭ acuma? Mi se uită cu gingășiă în față, și, punêndu-șĭ cealaltă mână domolŭ pe brațulŭ meu, repețĭ: „Vii amică?".

Aceste cuvinte le respică amiculŭ meu cu o intimitate și cu o confidență atâtŭ de pĕtrunḑĕtóre, încâtŭ eu fără cea mai mică improvizare, lăsai mâna mea într'a sa, și elŭ totŭ uitându-se cu sincerii și prielnicii săi ochĭ într'ai mei de odată numai se avêntă în aerŭ și — eu cu elŭ! — Mĕ cuprinse spaimă! Amiculŭ meu vĕḑêndŭ acésta mĕ luà ușurelŭ cu drépta de taliă, și ḑise: „Nu te teme, eștĭ cu mine!".

Planamŭ amêndoi în aerŭ, și străbăteamŭ ca în sborŭ imensulŭ spațiu. C. vorbea necontenitŭ către mine; dér eu nu pricepeamŭ vorbele lui, ba, parcă nicĭ nu auḑeamŭ ce spune, căcĭ tótă atențiunea, totŭ sufletulŭ meu era absorbitŭ de mărèța și impunĕtórea împrejurime, care de ce, de ce în mai multă și mai mare maestate se desfășura din tóte părțile înaintea ochilorŭ mei. Privii în josŭ; pămêntŭ nu mai vedeam, ci numai unŭ vĕlŭ de céță purpurŭ-auriă precum erau și razele sorelui apunĕtorŭ! Câtaiu în susŭ; unŭ azurŭ misteriosŭ și — nemensurabilŭ, în care, după ce la începutŭ numai icĭ, colo îșĭ deschidea câte o steluță ochișorii săi dulcĭ și sclipitorĭ; mai pe urmă se totŭ înmulțiră, și dela o vreme vĕḑui, că mii și mii de luceferĭ, de stele și de steluțe, una mai lucià și mai mândră decâtŭ alta, preserară nemăsurata boltă a ceriului, rĕspândindŭ o splendóre feerică și încântătóre! — La aspectulŭ acestui tablou grandiosŭ și necuprinsŭ de mintea și inima mea, mĕ simții ca o atomă mai nemĕsuratŭ de mică decâtŭ sunt! — Planam totŭ în susŭ, totŭ înainte. La o vreme auḑii apoi pre conducĕtorulŭ meu ḑicêndŭ: „Uite, amică, uite colo pe sprincéna orisonului, ce veḑĭ!?" Mĕ uitai, și vĕḑui: Craiu nou, craiu nou în prima și virginala sa ivire.

„Craiu nou," ḑise amiculŭ meu: „s'a făcutŭ cu mine prietin;*) elŭ multe arii îmĭ spune, eu apoi le cântŭ pe vióră și multă lume le ascultă colo, în lumea mea. Veḑĭ câtŭ de simpaticŭ și de drăgălașŭ se uită la noi! Apoi continuà: „Dér salba cea de mii și mii de steluțe dinprejurulŭ lui Craiu nou, o veḑĭ?" — Aice se plecă C. și mi-se uită în față cu o frageḑime de totŭ intimă și apoi finì cu glasŭ dulce: „Steluțele cele, dragă, suntŭ copile ca și tine, care, — scii tu? — dau năvală la Craiu nou și-lŭ întrébă de fĕtulŭ lorŭ frumosŭ!"....

In acelŭ momentŭ, auḑii din depărtare nisce sunete melodice și dulcĭ. Tresării sguduită în tótă ființa mea, căcĭ acele sunete dulcĭ și armoniόse ce se auḑiau, erau: *ruga corală din „Craiu nou"!*.....

Mĕ uitŭ la C. Din fața lui mi se păru că vorbesce o lume de mistere. — Presentulŭ și trecutulŭ, cu tóte impresiunile lorŭ, năbușiră atuncea în sufletulŭ meu...

Mĕ uite la lampa mea de pe masă; lampa era pe sfĕrșite. Cautŭ la ferésträ, luceafĕrulŭ — dimineței se uita prin ea — — — —

Ce visŭ, ce visŭ visaiu, straniu și pĕtrunḑĕtorŭ!

L. D--u.

*) Rĕposatulŭ Ciprianŭ Porumbescu, după cum se scie, a compusŭ o operetă cu numele: Craiu nou, se póte decĭ pricepe, despre cine e acestŭ visŭ. — Red.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 15 Noemvre. — Ḑiarele înregistréză sgomotulŭ că ancheta judiciară cere urmărirea lui Wilson. In cercurile parlamentare domnesce mare emoțiune din causa temerei unei crise presidențiale. Comisiunea de anchetă învinovățĭ pe Rochefort și pe Wilson că au primitŭ însemnate bacșișurĭ dela Seillère. Redactorulŭ Laurent a făcutŭ destăinuirĭ compromițătóre. Comisiunea a însărcinatŭ pe președintele și pe doi membri sĕ verifice imediatŭ învinuirile făcute de Laurent. Membrii anchetei s'au esprimatŭ, că afacerea ia o întorsură seriósă.

BERLINŬ, 15 Noemvre. — La consultațiunea de erĭ sub președința ministrului palatului Stolberg, medicii au declaratŭ, că înlăturarea (scóterea) laringelui nu mai e potrivită.

Cununiă. D-lŭ *Gregoriu Ilia,* teologŭ absolutŭ de Blașiu, și d-șóra *Ana Baldi,* fiica d-lui Simeonŭ Baldi, preotŭ gr. cat. în Vale, îșĭ vorŭ serba cununia în 20 Noemvre n. în biserica gr. cat. din Vale. — Intr'unŭ ceasŭ bunŭ!

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

---

tâlnitŭ, — începù bucătarulŭ după ce se mai apropià, — m'am întâlnitŭ cu jitarulŭ Stanŭ, tocmai mergea la capulŭ moșiei, și mĭ-a spusŭ că mașinistulŭ Ienache, scii ăla cu gura dulce, te aștéptă deséră la Rădița. Ḑicea că sĕ te ducĭ negreșitŭ, căcĭ are sĕ'țĭ grăiască o vorbă. Eu nu sciu ce are sĕ'țĭ spună, — adause George — dér atâta sciu că mĭ-a ḑisŭ sĕ te vestescŭ.

Logofĕtulŭ Mateiŭ s'a uitatŭ lungŭ la bucătarŭ, dér de ḑisŭ n'a ḑisŭ nimicŭ. Elŭ scia ce are să'i vorbéscă Ienache, și nu'i părea nicĭ rĕu nicĭ nerĕu; cu tóte acestea nu era par'că pregătitŭ pentru astă séră sĕ mérgă la Rădița. I-ar fi plăcutŭ sĕ mérgă altădată.

După o bucată de gândire, grăi către George astfelŭ:

— Și ḑicĭ că sĕ mergŭ la Rădița, ca sĕ mĕ întâlnescŭ cu Ienache?!

— Ba nu, logofete. Eu nu ḑicŭ că sĕ mergĭ, fără îțĭ spunŭ ce mĭ-a spusŭ și mie jitarulŭ Stanŭ. Eu am ḑisŭ, étă așa, ca sĕ-mĭ facŭ slujba, căcĭ am luat asupra mea ca sĕ'țĭ spunŭ. Șĭ-apoi scĭĭ, eu suntŭ omulŭ rînduelei și'mĭ place sĕ fiu la timpŭ gata cu tóte. — Da de ce te superĭ pe mine, logofete? Orĭ nu'țĭ place sĕ mai mergĭ pe la Rădița?! Nu cumva țĭ-e frică de ea? — Ba că chiar, par'că eu nu sciu că vĕ avețĭ dragĭ! — isprăvi bucătarulŭ, sciindŭ elŭ de ce a vorbitŭ așa.

Dintr'una într'alta o duse Mateiŭ până séra și vorbea când cu George când cu isprăvnicelulŭ Nicolae, cu deosebire însĕ cu isprăvnicelulŭ Nicolae, și'lŭ întreba mereu despre curte: „cine era prin curte, ce se vorbea prin curte, cu cine se certa cocóna?" și alte întrebărĭ după chipulŭ și asemĕnarea acestora punea logofĕtulŭ Mateiŭ.

Nu întreba elŭ, fiindcă n'ar fi auḑitŭ, ci întreba fiindcă'i plăcea sĕ întrebe, căcĭ isprăvnicelulŭ — îi spunea câte ceva și despre Maruța.

VIII.

Rădița avea înaintea cârciumei o masă lungă cu lăvițĭ pe amêndouĕ părțile, dedesuptulŭ unei stășinĭ mai marĭ ce era într'o parte a caselorŭ.

Acéstă strașină era, cum așŭ ḑice, „salonulŭ de vară", căcĭ acolea se așeḑau trecĕtorii, acolea îșĭ beau țuica și'șĭ potoleau fómea din merindile lorŭ.

La acea masă se afla acum mașinistulŭ Ienache. Nu ședea elŭ acolea, pentru că n'ar fi pututŭ întra în casă, ci pentru că'i plăcea sĕ șéḑă afară, șĭ-apoi scii, décă a apucatŭ cineva sĕ se așeḑe din întâmplare pe laviță și sĕ'șĭ propteașcă cótele'i ostenite pe masă, îi vine cu greu sĕ se ridice.

Ienache învĕțase feräria la orașŭ și făcuse călĕtorii prin țéra nemțéscă, lucru care numai arareorĭ se întâmplă la noi.

Elŭ călĕtorise pentru meșteșugulŭ sĕu, și astfelŭ a avutŭ prilejŭ sĕ vadă multe de tóte și avea destulŭ materialŭ de povestitŭ.

Suntŭ mulțĭ ómenĭ carĭ călĕtorescŭ dér puținĭ carĭ iau folosŭ din călĕtoriile lorŭ și mai puținĭ carĭ sciu sĕ facă ca orĭ și cine sĕ afle dspre ele.

Ienache avea darulŭ acesta, căcĭ elŭ era vorbărețŭ din fire.

Ienache sta afară, după cum am spusŭ, și décă sta elŭ afară, afară sta și Rădița, afară se așeḑa orĭ și cine, și toțĭ câțĭ se așeḑau pe lăvițele de sub strașină, aveau convingerea că istorisirile lui Ienache facŭ atâta câtŭ sĕ rabḑĭ pișcăturile țînțarilorŭ.

— Și asa Rădițo.... iute m'ai zăritŭ! — grăi Ienache clătinândŭ din capŭ. — Ad'o țuiculiță, sĕ mai spălŭ prafulŭ din gâtŭ și sĕ'mĭ mai astêmpĕrŭ măselele, căcĭ de-o vreme încóce stau sĕ'mĭ iésă.

— Și nicĭ mai multŭ nicĭ mai puținŭ.... o țuiculiță, Ienache! — vorbì Rădița, se proptì pe masă și se uita la mașinistulŭ nostru de 'țĭ-era mai mare dragulŭ. Se uita, scii cum numai Rădița scia sĕ se uite, căcĭ numai ea avea ochĭ marĭ și sprâncenele negri așa de bine arcuite, încâtŭ ți-se părea că se uită cu patru ochĭ.

— Da ce te uițĭ așa lungŭ la mine, urîto? — Ad'o țuică, căcĭ nu mai potŭ de ostenélă și vréu sĕ'mĭ împrospĕtezŭ puterea. Stai acolea și te uițĭ la mine par'că țĭ-așĭ fi rĕmasŭ datorŭ! — Ce, nu te-ai dusŭ? — se rĕstì elŭ zîmbindŭ, orĭ creḑĭ că eștĭ vre'o nemțóică d'alea înfăpăiatele, ce a băgatŭ pe Francesĭ în dracĭ?! — Nu cumva...? — adause elŭ mijindŭ din ochĭ, — nu cumva te creḑĭ așa ceva? (Va urma.)

Móra cu vaporŭ de vălţuitŭ (becheluit) a lui Martin Fromm în Braşovŭ.

Acéstă móră e înzestrată cu cele mai nouĕ maşinĭ auxiliare technice.

Sunt în plăcuta posiţiune d'a fabrica unŭ productŭ alesŭ (vălţuitŭ) şi recomandŭ onor. publicŭ productele mele alese (vălţuite).

Afară de aceea ţinŭ şi unŭ depositŭ continuu de fructe păstăióse.

Rugându-mĕ de o numĕrósă clientela, îmĭ voiu da totdéuna silinţa a mulţămi pe onor. mei muşterii atâtŭ în privinţa calitaţiĭ marfurilorŭ cât şi a preţului.

Cu distinsă stimă **MARTIN FROMM.**

Móra cu vaporŭ de vălţuitŭ (becheluit) a lui Martin Fromm în Braşovŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Noemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	98.55
Rentă de hârtiă 5% . .	99.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 25
Bonurĭ rurale ungare . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone . .	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	122.80
Renta de hârtiă austriacă	88.—
Renta de arg. austr. . .	82.35
Renta de aurŭ austr. . .	111 85
Losurile din 1860 . . .	134 50
Acţiunile băncei austro-ungare	888 —
Act. băncei de creditŭ ung.	285.25
Act. băncei de creditŭ austr.	279.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.92
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	$93^{1}/_{2}$	$94^{1}/_{2}$
Renta rom. amort. (5%) . .	96—	97—
» convert. (6%) . .	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%) . .	105—	106—
» „ „ (5%) .	$91^{3}/_{4}$	$92^{1}/_{4}$
» » urban (7%) . .	103—	104—
» » » (6%) .	96—	97—
» » » (5%) . .	$87^{1}/_{2}$	$88^{1}/_{2}$
Banca naţională a Românieĭ 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	$14.^{1}/_{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 15 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.61	Vênd.	8.63
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9 91	»	9.97
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.27
Imperialĭ	»	10.20	»	10.25
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6% .	»	101.—	»	102.--
„ » „ 5% .	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.^{1}/_{2}$
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

Publicaţiunile „CANCELARIEI NEGRUŢIU,"

— GHERLA — SZ.-UJVÁR. —

AMICULŬ FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ-literarŭ cu ilustraţiunĭ, Cursulŭ XI. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numerĭ de câte $1^{1}/_{2}$—$2^{1}/_{2}$ cóle cu ilustraţiunĭ frumóse; şi publică articlii socialĭ, poesiă, nuvele, romanurĭ, suvenirĭ de călĕtoriă ş. a. — Mai departe tractéză cestiunĭ literare şi scientifice, cu reflesiune le cerinţele vieţei practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum şi a celorlalte poporaţiunĭ din patriă şi străinătate; şi prin umorŭ dulce şi satiră alésă nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijele vieţei; şi peste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ indiviḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţulŭ de prenumeraţiune pe anulŭ întregŭ e 4 fl. pentru România şi străinătate 10 francĭ — lei noi, plătibilĭ şi în timbre poştalĭ.

PREOTUL ROMÂN. Revistă bisericéscă, scolastică şi literară. Cursulŭ XIII. — Apare în broşurĭ lunare de câte $2^{1}/_{4}$—$3^{1}/_{4}$ cóle; şi publică articlii din sfera tuturorŭ sciinţelorŭ teologice şi între acestia mulţime de predice pe duminecĭ, serbătorĭ şi diverse ocasiunĭ, — mai departe studii pedagogice, didactice şi scientifice-literarĭ. — Preţulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei noi, plătibilĭ şi în bilete de bancă şi în timbre postalĭ.

A se adresa la „Cancelaria Negruţiu în Gherla — Szamosujvár, unde se mai află de vênḑare şi următórele cărţĭ:

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Preţulŭ 20 cr.

Idealulŭ pierdutŭ. Nuvelă originală de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Preţulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Nuvelă originală. — Continuarea nuvelei: **„Idealulŭ pierdutŭ"** — de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Preţulŭ 15 cr.

Fontâna dorului. Nuvelă poporală de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Codrénu craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Nuvelă de Maria Schwartz traducere de N. F. Negruţiu. Preţulŭ 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoşŭ. Nuvelă istorică naţională. Preţulŭ 20 cr

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Preţulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé, membru alŭ academiei. francese. Preţulŭ 10 cr.

Barbu cobzarulŭ. Nuvelă originală de Emilia Lungu. Preţulŭ 15 cr.

Hermann şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr,

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue tradusă de Ioanŭ St. Şuluţŭ. Preţulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută în sa'ele gimnasiului din Fiume prin Vinceţiu Nicóră prof. gimnas. Cu portretulŭ M. S. Regina Românieĭ. Preţulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 102 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafirĭ şi viorele, poesii poporale culese de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. Unŭ volumŭ din 14 cóle. Preţulŭ 60 cr

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloşca cu puii ei de aurŭ** Studiu archeologicŭ de D. O. Olinesdu. Preţulŭ 20 cr.

Apologiă. Discusiunĭ filosofice şi istorice maghiare privitóre la Romanĭ, invederite şi rectificate de Dr. Gregoriu Silaşi. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincai. Preţulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire şi scriere invederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Opŭ completŭ) Broşura I. II. şi III. Preţulŭ broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Tóte trei împreună costau 1 fl. v. a.

Biblioteca Săteanului Românŭ Cartea I. II. III. IV. cuprinḑêndŭ materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ la tóte patru 1 fl., câte una deosebitŭ 30 cr.

Biblioteca familiei. Cartea I. cuprinda materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ 30 cr.

Colecte de Recepte din economiă, industriă, comerciu şi chemiă, pentru economĭ, industriaşĭ şi comercianţĭ. Preţulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roşiu. Ed. II. Preţulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ şi practicŭ pentru învĕţămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕţătorilorŭ şi a altorŭ bărbaţĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta! pentru aceea îlŭ şi recomandămŭ mai alesŭ Directorilorŭ şi învĕţătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesaţĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De Vas. Gr. Borgovanŭ. Preţulŭ 15 cr.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în 3 cursurĭ de Maximŭ Popŭ profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualulŭ acesta este aprobatŭ prin Inaltulŭ Ministerŭ de cultŭ şi instrucţiune publică cu rescriptulŭ de dato 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţulŭ 30 cr.

Nu mĕ uita. Colecţiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă s. a. Preţulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţătorĭ şi preparanḑĭ. Broş. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu, profesorŭ preparandialŭ. Preţulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărţĭ de rugăciunĭ.

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ ş cântărĭ bisericeştĭ fórte frumosŭ ilustrată. Preţulŭ unui esemplarŭ broşatŭ 40 cr. legatŭ 50 cr. legatŭ în pânză 60 cr. legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr. 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50.

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu aprobarea jurisdicţiunei sup. bisericescĭ. Preţulŭ unui esemplarŭ broşatŭ 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui esemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; — 50 esemplare costau 3 fl.; 100 esempl. 5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu mai multe icóne frumóse Preţulŭ unui esemplarŭ espedatŭ franco e 10 cr.. 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ legatŭ e 15 cr.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.